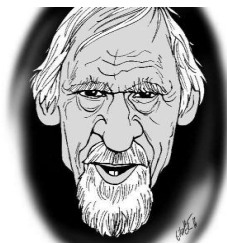

Slovenský básnik Milan Rúfus by sa bol dožil 85. rokov

www.kultura21.cz

Neděle, 29. Prosinec 2013 01:00 Peter Závacký

Milovníci krásnej poézie a priaznivci veršov, eseji a prekladov najčítanejšieho a najpredávanejšieho slovenského poeta Milana Rúfusa (1928 - 2009) si pripomenuli pod Tatrami - od Laborca až po Dunaj - jeho nedožitú 85. narodeninu. Knieža slovenskej poézie a jeden z najvýznamnejších predstaviteľov slovenskej modernej poézie ostatného polstoročia sa narodil 10. decembra 1928 v Závažnej Porube a zomrel 11. januára 2009 v Bratislave. Pochovaný je vo svojom rodisku.

Jeho dielo, dávno patrí nielen do zlatého fondu slovenskej literatúry a kultúry, ale prekročilo aj hranice slovenského národa. Po zásluže bol, od roku 1991, viacnásobný nominant slovenskej literárnej a kultúrnej obce na udelenie prestížnej Nobelovej ceny za literatúru.

Spomienka na Milana Rúfusa : „Vzpomínám si na ten okamžik, kdy jsem si v roce 1969 v knihkupectví Slovenský spisovatel na Václavském náměstí v Praze koupil Rúfusu sbírku Zvony. Tou sbírkou se Rúfus stal mým básníkem, tak jako u nás Jan Skácel nebo Jaroslav Seifert. Většinu jeho knížek mám doma, i ty pro děti. Za obdivuhodné považuji veršované pohádky Kniha rozprávok a Sobotné večery. Některé verše pro dospělé a pro děti jsem v průběhu let přebásnil a různě publikoval. Učarovaly mi Modlitbičky, ty mám z Popradu. Několik jsem jich přebásnil pro časopis Vlasta, ale na vydání té nádherné knížečky včetně ilustrací jsem nakladatele nenašel, bohužel. Milanu Rúfusovi se poezie stala zpovědnicí. Je to poezie vybroušená jako diamant, verše jsou precizované jako definice, zároveň je to poezie prostá, moudrá a citově podmanivá. Vnímám ji jako pokorné pokleknutí básníka i pokleknutí jeho duše k životu a Bohu.“ **(Michal Černík, básnik)**

V roku, keď si celá kultúrna verejnosť pod Tatrami pripomína tento dátum liptovského rodáka, uvedomuje si súčasne ako veľmi jej dnes chýba. V neľahkom období, ktoré dnes prežíva. Aj preto sa čitatelia tak radi a často vracajú nielen k jeho veršom, ale aj k čítaniu jeho známych, obľúbených a ľudský blízkych esejí - Človek, čas a tvorba, Štyri epistoly k ľuďom, Epistoly staré a nové, O literatúre, či Rozhovory so sebou a s tebou.

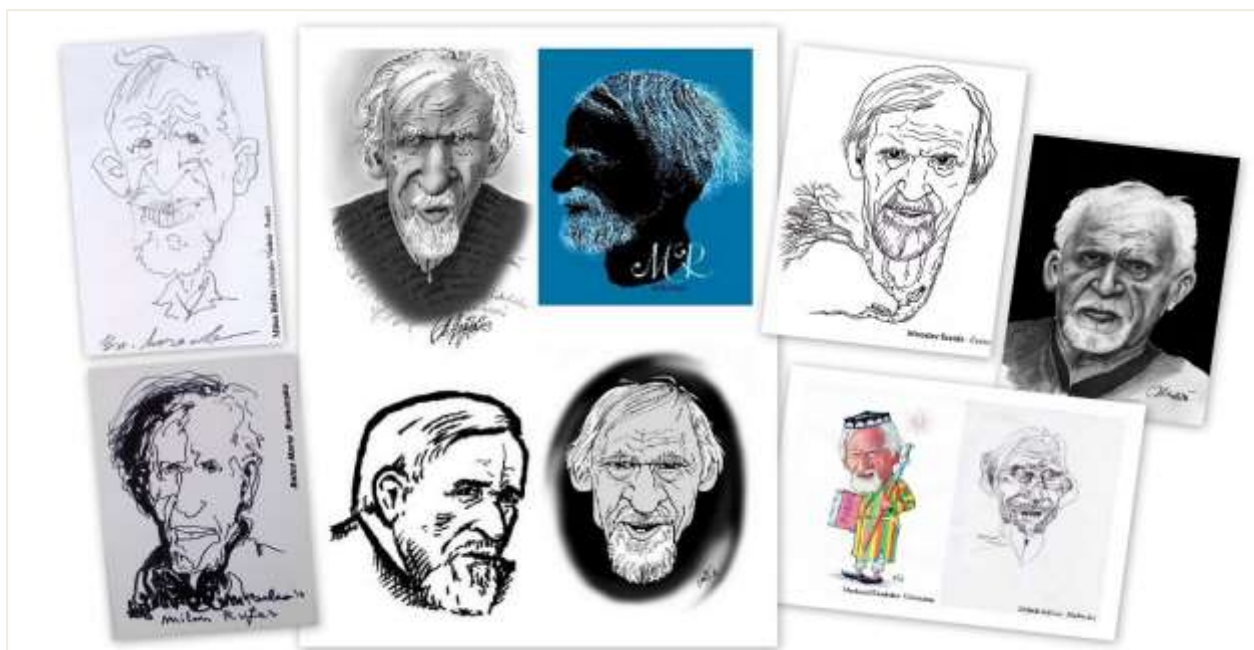
Pri tejto príležitosti vznikol na Slovensku aj zaujímavý a netradičný medzinárodný výtvarný projekt **Výtvarná pocta Milanovi Rúfusovi - RÚFUS 85** (kurátor Peter Závacký), pre ktorý oslovení renomovaní slovenskí, českí a zahraniční výtvarníci, majstri humornej portrétovskej

výtvarnej skratky - zvanej kariportrét, vytvorili na počesť Majstra úprimných veršov o pravde a pokore, vzácne výtvarné úsmevné opusy s jeho podobizňou, ako svoju úprimnú poctu jeho umeniu poeta.

Peter Závacký, kurátor : "Pozvanie k tejto oslavnej práci, podľa ich vlastných slov, sami považujú aj ako veľkú poctu ich výtvarnému majstrovstvu. Vytvorili vzácne, umelecký hodnotné a originálne diela rôznych tvorivých názorov a výtvarných prístupov - dôstojné ich umeleckej erudícii. Prevláda v nich úsmevne dôstojná, vážená a ctená realistická podoba výtvarného prejavu - majú v úcte osobnosť poeta. Divák obdivuje nielen bravúrne vystihnutie tváre portrétovaného, ale tiež sumuje jej clivú a životom dokonale vyšľachtenú vráskavú podobu vyšperkovanú o výrazovo bohaté vystihnutie jej charakterových rysov. Mierou vrchovatou vložili vo svoje umelecké diela bohatstvo vlastnej výtvarnej originality a kreativity, aby každého cieľového, ale rovnako i náhodného príjemcu nielen oslovili ale aj zaujali a zostali v jeho pamäti."

Vzdaním pocty - majstrovstvu poeta - sledoval kurátor tiež ďalší významný kultúrny počin, pripomenúť a priblížiť hlavne mladším súčasníkom na Slovensku túto veľkú a významnú osobnosť a jeho dielo, trochu vzácnej minulosti do prítomnosti, ale nie iba s nádychom nostalgie, tentoraz aj umocnený jeho menej známou civilnou tvárou a podobou, netradičnou a výtvarne obľúbenou a populárnou formou, v nových kreatívnych obrazových podobách - kariportrétoch, tak ako ju videli vybraní a oslovení výtvarníci.

Originálny projekt v roku 2013 na Slovensku s vďakou podporili takí Majstri ako : Milan Stano, Jozef Hudák, Stanislav Remeselník, Štefan Schichman, Miro Regitko, Ján Fiťma, Ivo Chadžiev, Michal Závacký ml. a Martin Krajčovič zo Slovenska, Pavel Kundera, Vlasta Mlejnková, Lubomir Vaněk, Miroslav Šesták, Karel Urban, Miroslav Vomáčka a Jan Hora z Česka, Melinda Kisházy z Maďarska, Vladimír Močalov z Ruska, Machmud Ešonkulov z Uzbekistanu, Oleg Kurpik z Bieloruska, Vasilij Voznjuk z Ukrajiny a Slawek Lísoň z Poľska...

Curriculum vitae:

Milan Rúfus, vysokoškolský pedagóg, literárny historik, básnik a esejista, prekladateľ, venoval sa tiež písaniu kníh pre deti a mládež, maturoval na Gymnáziu v Liptovskom Mikuláši (1948), absolvent FF UK – slovenčina a dejepis v Bratislave (1948–1952), pedagóg na Filozofickej fakulte UK, v Bratislave, prednášal dejiny slovenskej a českej literatúry. Výrazne najčítanejší a dlhodobo najviac predávaný slovenský básnik. Jeho dvorným ilustrátorom bol známy výtvarník Igor Rumanský (1946-2006). Debutoval básnickou zbierkou *Až dozrieme* (1956). Zbierku s motivickým zázemím dialógu dieťaťa a otca, má kniha *Pamätníček Modlitby za dieťa* (1995), ilustrovaná lapidárnymi detskými kresbičkami jeho dospelej dcéry Zuzanky. Vydali ju *Mladé leta*. Filozoficko-meditatívny charakter má básnická zbierka *Neskorý autoportrét* (1992), v ktorej básnik sumuje prežitú skutočnosť. Jeho básňami sú sprevádzané i komorné výtvarné monografie M. A. Bazovského *Hľadanie obrazu* (1973) a Ľ. Fullu *Hudba tvarov* (1977), alebo aj fotografií fotografa M. Martinčka *Ľudia v horách* (1969), človeka, ktorý je naplno spätý s horskou krajinou. Je nositeľom Ceny Jozefa Cígera Hronského za literatúru (1966), Radu Ľudovíta Štúra 1. triedy (1995), Čestného doktorátu literatúry, udelený Svetovou akadémiou umení a kultúry so sídlom v USA (1998), Ceny ministra kultúry (2005) a Pribinovho kríža I. triedy za mimoriadne zásluhy o kultúrny rozvoj Slovenskej republiky (2009), bol trikrát navrhovaný na Nobelovu cenu za literatúru (od roku 1991).

Prezentoval sa ako básnik s vlastným spontánnym pohľadom na životné a morálne hodnoty humánneho správania sa, na pravdu, lásku, krásu, a tiež utrpenie i tragiku človeka i sveta II. pol. 20. storočia. Trpezlivo, vnímavo a veľmi citlivo hľadal zmysel a podstatu ľudského života. Hlboko a citlivo načieral do jeho šťastia a radosti, ale predovšetkým do jeho starostí a bolesti. Prekladal z češtiny, ruštiny, taliančiny, španielčiny a z nórciny (Hrubína, Jesenina, Lermontova, Ibsena). Jeho verše boli preložené do dvoch desiatok jazykov (vyšli v angličtine, bulharčine, češtine, maďarčine, nemčine, nórcine, poľštine, ruštine, taliančine...)